

Academic Innovative Tales and the Enhancement of Psycho-moral Strength in Students¹

Duangduen Bhanthumnavin²

Duchduen Bhanthumnavin³

Received: July 13, 2020

Revised: Jan 13, 2021

Accepted: Jan 20, 2021

Abstract

Advanced cumulative body of academic knowledge has been encouraged for promotion and prevention in individuals, groups, and societies. Social crises such as, poverty, ill-health and low intelligence in individuals have to be coped with by using research evidence-based policies and practices. In order to direct more effective social interventions, this paper describes important psycho-behavioral innovations recently available in Thailand. Base on the Thai psychological theory of moral and work behaviors, 4 psychological traits entitled “Psycho-moral strength” (Future orientation and self-control, Need for achievement, Belief in internal locus of control of reinforcement, and Moral reasoning ability) were empirically identified as the major traits for good citizenship behaviors. Sixty innovative stories and tales have been constructed. Twenty stories for preteen children, five stories for each of the 4 traits mentioned above were tried out. Eight hundred grade 5th and grade 8th students in 4 schools outside of Bangkok participated in the randomized experimental study with post-test only design, for the evaluation of each set of the stories. Two well trained adults conducted the class discussions both before and after the video-presentation of each story. The effectiveness of each set of stories on the psychological traits, behaviors and attitudes were reported. The three sets of stories were more suitable for younger students while the moral stories were more effective for older students. The next step is to produce more research studies before putting each story and a small group of students with experienced story trainers into video-TV screen for convenient usage. These new innovations when are widely disseminated can lead to expedite and more effective youth enhancement and national development.

Keywords: positive youth training, experimental evaluation, psycho-behavioral outcomes

¹ Academic Article

² Professor at The Graduate School of Social and Environmental Development, National Institute of Development Administration, Bangkok, Thailand

³ Associate Professor at The Graduate School of Social and Environmental Development, National Institute of Development Administration, Bangkok, Thailand. E-mail: db719nida@yahoo.com

นวัตกรรมการนิทานจากวิชาการกับการพัฒนาจิตพลังจริยธรรมแก่นักเรียน¹

ดวงเดือน พันธุนาวิน²

ดุจเดือน พันธุนาวิน³

บทคัดย่อ

ความก้าวหน้าทางทฤษฎีและผลการวิจัยในปัจจุบันสามารถทำให้งานเสริมสร้างและป้องกันในบุคคล กลุ่มและสังคมประสบความสำเร็จได้มากและรวดเร็วขึ้น ในการเสริมสร้างพลเมืองให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีสุข ตลอดจนการป้องกันพฤติกรรมที่ไม่น่าปรารถนา จะต้องการคำตอบที่น่าเชื่อถือคือว่า จะต้องพัฒนาอะไรบ้าง และจะต้องใช้วิธีพัฒนาสาเหตุนั้น ๆ อย่างไร จึงจะประหยัดและเกิดผลคุ้มค่า บทความนี้จึงมุ่งที่จะนำเสนอองค์ความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมและผลวิจัยต่าง ๆ ที่ระบุว่า ถ้าต้องการพลเมืองที่ดีของชาติจะต้องพัฒนา “จิตพลังจริยธรรม” คือจิตที่สำคัญ 4 ด้าน ประกอบด้วย 1) ลักษณะมุ่งอนาคต-ควบคุมตน 2) ความใฝ่สัมฤทธิ์ 3) ความเชื่ออำนาจในความพยายามและการทำให้เกิดผลได้ และ 4) การยึดหลักจริยธรรมขั้นสูง โดยเพิ่มจากการพัฒนาทัศนคติและคุณธรรมจริยธรรมที่ทำอยู่แต่เดิม ส่วนวิธีการพัฒนาจิต 4 ด้านใหม่ให้ได้ผลดีในเด็ก ในวัยรุ่น และในผู้ใหญ่ตอนต้นก็ได้มีการสร้างนวัตกรรมการพัฒนาขึ้นหลายวิธี หลายเนื้อหาเพื่อให้เหมาะสมกับวัยของบุคคลและยุคสมัย เป็นระบบ เข้ามาตรฐานการพัฒนา นอกจากชุดฝึกอบรมพัฒนาแล้ว ยังมีเครื่องมือวัดและประเมินผลที่เข้ามาตรฐานวิชาการขั้นสูงอีกด้วย ในเมื่อการพัฒนาเพื่อเสริมสร้าง-ป้องกันพฤติกรรมต้องเริ่มตั้งแต่วัยเด็ก จึงได้มีการนำนวัตกรรมการนิทานที่เขียนขึ้นใหม่ตามหลักวิชาการ จำนวน 20 เรื่องจากที่ได้มา 40 เรื่อง รวมนิทาน 4 ชุด ชุดละ 5 เรื่องที่สามารถนำมาใช้ต่อยอดผสมกัน ไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษาตอนปลาย และมัธยมศึกษา (นักเรียนอายุตั้งแต่ 9 ปีขึ้นไป) ได้มีการวิจัยเชิงทดลองประเมินผลการใช้นิทาน 4 ชุด (20 เรื่อง) กับนักเรียนหลายโรงเรียนรวมกัน จำนวน 800 คน พบว่า มีผลดีหลายประการต่อจิตและพฤติกรรมทั้งในระยะสั้นและระยะติดตามผลด้วย และพบผลที่การมีพฤติกรรมเคารพกฎและพฤติกรรมส่งเสริมเพื่อน ขึ้นต่อไปคือการนำนิทานพัฒนาจิตพลังจริยธรรม 20 เรื่องนี้ ไปเผยแพร่อย่างกว้างขวาง พร้อมทั้งวิธีการใช้พัฒนาและเครื่องมือวัดประเมินผลการพัฒนา ซึ่งโครงการนี้มีความพร้อมที่จะร่วมมือกับฝ่ายพัฒนานักเรียนและเยาวชนไทยต่อไป

คำสำคัญ: การฝึกอบรมเยาวชนทางบวก, การวิจัยเชิงทดลองประเมินผล, ผลที่จิตและพฤติกรรม

¹ บทความวิชาการ

² ศาสตราจารย์ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

³ รองศาสตราจารย์ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, อีเมล: db719nida@yahoo.com

บทนำ

นักวิชาการทางสังคมศาสตร์ส่วนใหญ่มักคิดว่าวิชาการของตนนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับนวัตกรรมไม่มากนัก ซึ่งเป็นความคิดเห็นที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง และ/หรือความเป็นไปได้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะนักวิชาการเหล่านั้นยังไม่เข้าใจอย่างชัดเจนว่า “นวัตกรรม” หมายถึงอะไร มีความครอบคลุมได้กว้างขวางเพียงใด ประเทศไทย เช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ กำลังต้องการการพัฒนาสังคมอย่างเร่งรัดและมีประสิทธิภาพสูง โดยควรมีหลักฐานทางวิชาการยืนยันอย่างน่าเชื่อถือว่าเหมาะสมกับสังคมไทย บทความนี้จะนำเสนอ นวัตกรรมทางสังคมที่นักจิตวิทยา และพฤติกรรมศาสตร์ไทยได้ทำวิจัยบริสุทธิ์ จนเกิดทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม ที่สามารถตอบคำถามได้อย่างน่าเชื่อถือว่าจะต้องพัฒนาที่สาเหตุอะไรบ้างและพัฒนาด้วยวิธีการอย่างไร แก่คนไทยแต่ละประเภท อันจะนำไปสู่การลดปัญหาโจ่ง-จน-เจ็บ ซึ่งเป็นวิกฤตของสังคมได้อย่างเหมาะสมกับประเทศที่มีกำลัง เงิน-บุคลากร-และอุปกรณ์ความพร้อมที่จำกัด แต่จะให้ผลที่คุ้มค่า บทความนี้จึงมีจุดมุ่งหมาย 4 ประการต่อไปนี้

1. ประมวลความหมาย และขอบเขตของคำว่า “นวัตกรรม” และ “นวัตกรรมทางสังคม” เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน
2. การใช้ทฤษฎี นำการพัฒนา โดยใช้ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม ในการกำหนดสิ่งที่ควรเสริมสร้าง และป้องกันที่จะได้ผลต่อการป้องกันความเสี่ยงต่อความโจ่ง จน เจ็บ ไปได้พร้อมกัน
3. เสนอวิธีการพัฒนาจิตพลังจริยธรรมเป็นนวัตกรรมทางสังคม เพื่อใช้พัฒนาเด็กโต วัยรุ่น และนักศึกษาไทย
4. การประเมินผลการพัฒนาจิตพลังจริยธรรมด้วยวิธีวิจัยเชิงทดลอง ในเยาวชน นักศึกษา และครูอาจารย์ไทย เพื่อเสนอแนะให้เป็นนโยบายหลักในการพัฒนาคนไทยอย่างต่อเนื่องต่อไป

นวัตกรรมและนวัตกรรมทางสังคม

นวัตกรรม (Innovation) มีความหมายที่หลากหลายในการใช้คำนี้ในสาระวิชาต่าง ๆ และในงานต่าง ๆ เช่น งานพัฒนา หรืองานวิจัย มีการสรุปความหมายของนวัตกรรม เพื่อนำมาใช้เป็นหลักในงานพัฒนางานหนึ่งว่า นวัตกรรม หมายถึง กระบวนการสร้างสรรค์หลายขั้นตอนจนเกิดสิ่งที่เป็นวัตถุสิ่งของ หรือวิธีการ หรือหลักการที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ขึ้นใหม่ หรือเป็นการปรับปรุงจากของเดิม เมื่อเอาไปใช้จะเกิดผลที่มีคุณค่าและประโยชน์ที่ชัดเจน (Taylor, 2017) นวัตกรรมบางชนิดในบางสังคม อาจเป็นสิ่งที่ใช้อยู่แล้วในสังคมอื่น แต่เป็นสิ่งที่ไม่เคยมีมาก่อนในสังคมที่นำนวัตกรรมนั้นเข้ามา เช่น กระถางประดิษฐ์ที่คนไทยใช้ในการนำไปลอยในแม่น้ำเพื่อแสดงความเคารพ อาจเป็นนวัตกรรมในสังคมที่นำกระถางไปลอยตามอย่างสังคมไทย

ส่วนนวัตกรรมทางสังคม (Social innovation) คือ กิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีการกำหนดไว้ว่าอาจจะมีลักษณะ 5 แบบ คือ (1) เป็นบริการใหม่หรือผลิตภัณฑ์ใหม่ (2) การปฏิบัติใหม่หรือบทบาทใหม่ในบางอาชีพ (3) กระบวนการใหม่ที่มีการดำเนินการในหลายขั้นตอนใหม่ ๆ (4) การกำหนดกฎระเบียบ หรือหลักเกณฑ์ใหม่ ๆ และ (5) รูปแบบองค์การแบบใหม่ หรือการเพิ่มธุรกิจใหม่ในองค์การเดิม โดยที่นวัตกรรมทางสังคมบางอย่างอาจมีลักษณะมากกว่าหนึ่งแบบข้างบนนี้ในนวัตกรรมเดียว (Boelman, Kwan, Lauritzen, et. al., 2014)

ส่วนนวัตกรรมทางสังคมในวงวิชาการ หรือที่นำมาใช้ในระบบการศึกษา อาจจะเป็นตำราที่มีเนื้อหาใหม่ ก้าวหน้าหรือการนำเสนอทฤษฎีใหม่ที่มีประโยชน์กว้างขวาง ตลอดจนการคิดค้นวิธีการเรียนการสอนใหม่ ๆ ที่จะให้ผลที่ดีที่ต่างจากเดิมได้มาก เป็นต้น นักวิจัย นักพัฒนา โดยเฉพาะครูอาจารย์ในมหาวิทยาลัยชั้นนำ จะถูกสังคมคาดหวังว่าจะต้องผลิตนวัตกรรมที่ใช้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ในความเป็นจริง “นวัตกรรม” เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาสังคมให้สำเร็จ ให้เกิดผลดีตามเป้าหมาย และเป็นผลดีที่ยั่งยืนมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ (OECD, 2012)

การเสริมสร้างสิ่งที่ดีงามและป้องกันสิ่งที่ไม่ดีไม่น่าพึงปรารถนา ควรเริ่มที่เด็กซึ่งอยู่ในช่วงของการเรียนรู้ ทั้งสิ่งที่ดีและสิ่งที่ไม่ดีได้ง่ายและเหมาะสมต่อเนื่องจนตลอดชีวิต โดยเฉพาะในกลุ่มประเภทที่เสี่ยงจากการอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้สิ่งที่ดีงามให้มาก ถ้าปล่อยไว้จนเป็นผู้ใหญ่ อาจเกิดปัญหาที่จะต้องมีการแก้ไข ซึ่งจะยากต่อการแก้ไขและสูญเสียทรัพยากรมาก แล้วยังอาจประสบความสำเร็จได้น้อย เป็นโอกาสให้ปัญหาขยายตัวมากขึ้น และอาจลุกลามเป็นบ่อเกิดของปัญหาอื่น ๆ ตามมา

ถ้าจะเริ่มป้องกันปัญหา โดยพยายามตัดวงจรแห่งความชั่วร้าย 3 ประการ คือ โง่-จน-เจ็บ การทำให้คนยากจนร่ำรวยโดยการแจกเงิน แจกของ รัฐบาลคงทำไม่ได้มากและต่อเนื่อง นอกจากนั้นยังจะไม่ช่วยให้บุคคลที่หายจนชั่วคราวเกิดความฉลาด และสุขภาพดีไม่เจ็บป่วยได้ และที่สำคัญคือ ปัญหาความโง่ มักเป็นสาเหตุที่นำไปสู่ผลคือการเกิดปัญหาความยากจน และความเจ็บป่วยตามมาได้มาก ที่กล่าวมานี้คือปัญหาที่สำคัญในทุกสังคมรวมทั้งสังคมไทย หลายประเทศได้ดำเนินการลดปัญหาความยากจน อาชญากรรม และความเจ็บป่วย โดยใช้วิธีดำเนินการต่างกัน ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็น “นวัตกรรมทางสังคม” เช่น เมื่อต้องการลดต้นเหตุของปัญหาสังคมที่ “ความโง่” ก็มีการสร้างและใช้นวัตกรรมทางสังคม ที่เป็นการฝึกอบรมพัฒนาสติปัญญาอารมณ์และพฤติกรรมทางสังคมแก่ประชาชนตั้งแต่เด็กอายุ 3 ขวบ (โครงการ Head Start ของสหรัฐอเมริกา (Bhanthumnavin, 2010; Hines, 2017; Morris, Connors, Friedman-Krauss, McCoyWeiland, & Feller, 2018.; Zigler, Taussig, & Black, 1992) หรือให้การศึกษาภาคบังคับตั้งแต่บุคคลอายุ 5 ปี ถึง 15 ปี หรือมากกว่านั้น และเมื่อไม่นานมานี้ได้พบว่า วัฒนธรรมความคิดความเชื่อที่เกิดจากสภาพยากจนของบุคคลสามารถจะถูกถ่ายทอดจากบิดามารดา ไปยังลูกหลาน ได้จากการอบรมเลี้ยงดู และการสร้างสภาพแวดล้อมที่แร้นแค้นทางกายและใจ จนอาจเกิดการเรียนรู้สาเหตุกับผลที่บิดเบือนไม่ตรงความจริงได้มาก แต่ในทางตรงกันข้าม การเข้าโครงการพัฒนา Head Start ในวัยเด็กของบุคคล เมื่อเติบโตใหญ่มีลูกของตนเอง ก็พบว่า ในหลายกรณีได้ส่งผลดีต่อลูกหลานรุ่นต่อไปได้ด้วย โดยพบผลวิจัยหลายเรื่องที่ยืนยันผลเปรียบเทียบกับลูกของบุคคลที่ควรจะเข้าโครงการ Head Start เมื่ออายุ 3-5 ขวบแต่ไม่ได้เข้า คนประเภทที่รับการพัฒนาตั้งแต่เด็กสามารถถ่ายโอนการลดความโง่-จน-เจ็บข้ามรุ่นไปยังลูกหลาน จนเกิดผลดีตามมาอีกได้ด้วย (Barr & Gibbs, 2017) ในผู้รับบางประเภท

"การศึกษา" จึงเป็นความหวังของสังคมในการเสริมสร้างประชาชนให้มีความฉลาดรอบรู้ มิใช่ให้เกิดความรู้แตกฉานอย่างเดียว แต่มีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้เห็นความสำคัญของการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ และรู้จักนำความรู้ที่ตนสะสมไว้มาใช้ในการคิด จิตใจ และการประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้ตนเองและสังคม มีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งหมายถึง ขยันทำมาหากิน และมีจริยธรรม เป็นคนดี และเก่ง จะทำให้มีกิน มีใช้ ไม่อดอยากยากเข็ญ และปฏิบัติ

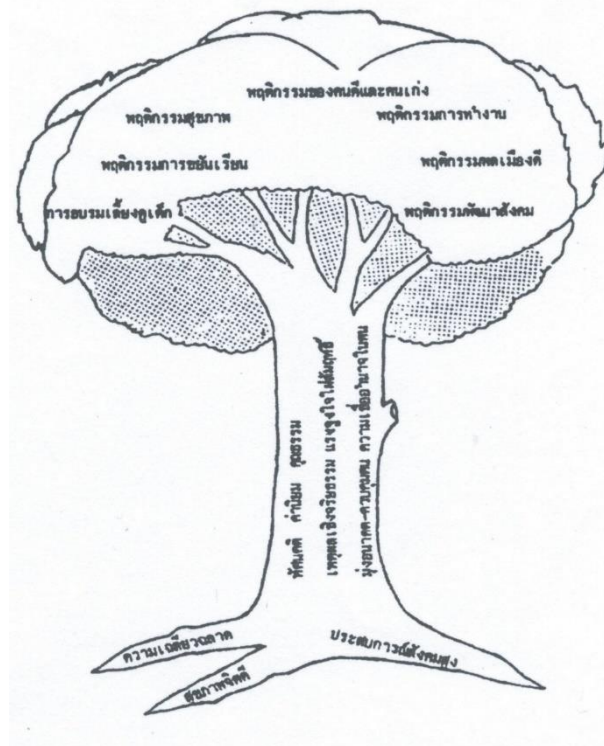
ตน ตลอดจนจิตสภาวะรอบตัวเพื่อการป้องกันตนจากการเกิดโรค หรือรับโรคติดต่อมาจากคนอื่น ๆ หรือแหล่งต่าง ๆ และรู้จักที่จะไม่เป็นผู้นำโรคของตนไปแพร่แก่ผู้อื่น

ปัญหาสังคมคือ ความโง่ จน เจ็บ มารวมตัวกันเป็นผลเสียของการไม่ได้รับการศึกษาอย่างมีผลที่ดีพอเพียง ดังนั้น ถ้าสังคมยังมีวิกฤตเหล่านี้ปรากฏอยู่มากอย่างชัดเจน ทำให้สืบสาวไปถึงสาเหตุของผลเหล่านี้ได้ว่า คือ การศึกษา จนอาจกล่าวได้ว่า การศึกษาในปัจจุบันเป็นวิกฤตของวิกฤตอื่น ๆ ดังกล่าวในสังคมนั่นเอง

ปัญหาเรื่องโง่-จน-เจ็บ ทั้ง 3 ประการนี้ได้พบว่ามี ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน โดยถ้าปัญหาหนึ่งปัญหาใดมีมากขึ้นในบุคคลหรือกลุ่มคน ปัญหาอีก 2 ประการจะมีมากตามไปด้วย ความสัมพันธ์ดังกล่าวของ 3 ปัญหานี้ อาจแสดงความหมายได้เป็น 2 ประการคือ ประการแรก ความโง่ จน เจ็บ สัมพันธ์กัน โดยสิ่งหนึ่งอาจเป็นสาเหตุของอีกสิ่งหนึ่ง ซึ่งหมายถึงความเป็นสาเหตุและผลต่อกัน ดังกล่าวมาแล้ว แต่ประการที่สองอาจแสดงว่า ความโง่ จน เจ็บ ทั้ง 3 ประการนี้มีสาเหตุสำคัญร่วมกัน หรือมีสาเหตุเดียวกันนั่นเอง โดยทั้ง 3 ประการนี้เป็นผลของสาเหตุหนึ่ง หรือหลายสาเหตุกลุ่มเดียวกัน (Leedy & Ormrod, 2015; Sassower, 2017; Steel, 2003) หัวข้อต่อไปยืนยันความจริงดังกล่าว

ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมกับวิกฤตสังคม

ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม สร้างขึ้นจากข้อสรุปผลวิจัยเริ่มต้นจำนวน 12 เรื่อง ที่พบสอดคล้องกันว่า พฤติกรรมต่าง ๆ หลายประเภท เช่น ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจกระทำอย่างฉลาด (ไม่โง่) และพฤติกรรมการดูแลสุขภาพพนามัยของตน (ไม่เจ็บป่วย) มาจากการที่บุคคลตั้งแต่วัยรุ่นตอนต้นจนถึงวัยชรา เป็นผู้ที่มีลักษณะทางจิตใจ 5 ประการมาก และมีพื้นฐานทางจิตใจอีก 3 ด้านมากด้วย (ภาพ 1; Bhanthumnavin, 1995, 2016; Bhanthumnavin, 2008, 2010) โดยลักษณะทางจิตใจทั้ง 8 ประการนี้ เกี่ยวข้องในเชิงสาเหตุของพฤติกรรมต่าง ๆ ดังกล่าว และในงานวิจัยเชิงทดลองหลายเรื่อง ที่พัฒนาจิตเหล่านี้ ก็นำไปสู่การเพิ่มการกระทำของคนดีที่เก่ง และมีสุขหลายประการ แสดงว่าพฤติกรรมของคนดี เก่ง และมีสุข ซึ่งมักจะเป็นของผู้ที่ไม่โง่ ไม่จน และไม่เจ็บป่วยมากอย่างต่อเนื่อง จนเป็นปัญหาของตนและสังคม พฤติกรรมเหล่านี้มีสาเหตุกลุ่มใหญ่ 8 ประการ ที่พบในงานวิจัยทางจิตพฤติกรรมศาสตร์จำนวนหลายร้อยเรื่อง (Bhanthumnavin, 2008, 2010; Dusadeeporn & T-Nate, 2014) โดยแต่ละพฤติกรรมในต่างกาลเทศะ และกระทำโดยคนต่างประเภทกันอาจมีสาเหตุทางจิตใจที่สำคัญเป็นชุดเดียวกัน แต่อาจยังมีสาเหตุทางจิตที่แตกต่างกันเพิ่มจากที่กล่าวนี้ และมีสาเหตุทางสถานการณ์หลายด้านมาร่วมด้วย

ภาพประกอบ 1 ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมแสดงสาเหตุทางจิตใจ 8 ประการ ของพฤติกรรมบุคคล
(Bhanthumnavin, 1995, 2016)

จิตพลังจริยธรรม หมายถึง จิตใจของบุคคล มี 4 ด้าน อยู่ที่ลำต้นของทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม (ภาพ 1) แสดงความเป็นสาเหตุ 4 ด้านของผลคือ พฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลผู้ที่มีจิต 4 ประการนี้มากอย่างครบถ้วนโดยทำนายได้ว่า เป็นผู้มีการกระทำของคนที่เป็นคนดี คนเก่ง และคนที่มีความสุขด้วย พฤติกรรมทั้งหลายเปรียบเสมือนดอกและผลของต้นไม้ จิตที่เจริญแสดงความองกามแข็งแรงของลำต้น (มีจิต 5 กลุ่ม อยู่ในจิตพลังจริยธรรม 4 กลุ่ม) ส่วนการที่ต้นไม้จะเติบโตองกาม มีดอกและผลตามต้องการ จะต้องอยู่ที่สาเหตุพื้นฐานทางจิตอีก 3 ประการ (คือที่รากของต้นไม้ ที่แสดงทฤษฎีต้นไม้จริยธรรม) หมายถึง การมีสติปัญญา อารมณ์ สังคม ของคนปกติจนถึงระดับสมบูรณ์ เมื่อต้นไม้นั้นอยู่ในสภาพแวดล้อมที่สนับสนุน เกื้อกูลดี (เหมือนผืนดินที่เป็นดินดำน้ำชุ่ม) ก็จะเจริญองกามได้เต็มที่

จิตพลังจริยธรรม มี 4 ด้าน (1) ลักษณะมุ่งอนาคต ควบคุมตน หมายถึง ความคิดความเข้าใจและเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ว่ามีประโยชน์ (หรือมีโทษ) เท่ากับ (หรือมากกว่า) สิ่งที่จะเกิดกับตนในปัจจุบัน จึงยอมอดได้รอได้ จัดระเบียบการกระทำของตนเองให้นำไปสู่เป้าหมายที่สำคัญจำเป็นในอนาคตได้ (2) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความต้องการความสำเร็จ และหาทางหลีกเลี่ยงความล้มเหลวที่อาจจะเกิดได้ โดยรู้สาเหตุต่าง ๆ ของความสำเร็จ วางแผนให้สาเหตุเหล่านั้นเกิดให้มาก และรู้สาเหตุของความล้มเหลวแล้วหาทางหลีกเลี่ยงป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายเหล่านั้น (3) ความเชื่ออำนาจในตน หมายถึง ความคิดและความเข้าใจ การยอมรับว่าผลดีและผลเสียที่จะเกิดกับตนนั้น มักเกิดจากสาเหตุที่การกระทำมาก่อนของตนนั่นเอง โดยเข้าใจว่าความสำเร็จได้ผลตามต้องการ ต้องมาจากความพยายาม ความขยัน อดทน ไม่ลดละไม่ท้อถอยโดยง่าย

แม้ตนจะมีความสามารถไม่มากเต็มที่ แต่ถ้ามีความพยายามให้มากก็จะสำเร็จได้ ความพยายามจึงเกี่ยวกับกลวิธีที่จะดำเนินการให้สำเร็จ โดยต้องอาศัยการควบคุมตน และความใฝ่สัมฤทธิ์ ที่กล่าวมาแล้วในข้อ 1 และข้อ 2 ส่วนจิตพลังจริยธรรมด้านที่ (4) เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความเห็นแก่ตัวให้น้อย เห็นแก่พรรคพวกอย่างเหมาะสมตามกฎเกณฑ์กฎระเบียบของสังคมส่วนรวม ขึ้นสูงขึ้นคือการยึดหลักการทางวิชาการ หรือคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามในสังคมที่ยุติธรรม เห็นคุณค่าของการทำประโยชน์แก่ส่วนรวม อันประกอบด้วยหลักแห่งความซื่อสัตย์ และมีมนุษยธรรม จึงมุ่งที่จะทำให้เกิดความสำเร็จ เพื่อความสงบสุขและความเจริญงอกงามของสังคมโดยรวม

ข้อสรุปข้างบนเกี่ยวกับการที่จิตพลังจริยธรรมเป็นสาเหตุของพฤติกรรมมีความน่าเชื่อถือ เพราะงานวิจัยที่ให้ผลสอดคล้องกันดังกล่าวมัก ใช้เครื่องมือวัดที่สร้างอย่างมีมาตรฐานสูง คือศึกษากลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดมากกว่า 200 คน รวมทั้งมีวิธีดำเนินการวิจัยที่รัดกุม และเคร่งครัด ตลอดจนการใช้สถิติขั้นกลาง และขั้นสูงในการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ได้คำตอบเกี่ยวกับสาเหตุทางจิตของพฤติกรรมที่หลากหลาย จนได้ข้อสรุปมาเป็นทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมที่ให้คำตอบเกี่ยวกับสาเหตุทางจิตบางประการของพฤติกรรมต่าง ๆ ที่จะช่วยลดวิกฤตแก่บุคคลและสังคมได้

ที่น่าประหลาดใจคือ การพบทางลัดตัดตรงในการพัฒนาบุคคลและสังคม โดยการมีคำตอบจากทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมว่า สาเหตุทางจิต 8 ประการดังกล่าว (ภาพ 1) เกี่ยวกับผลที่กว้างขวาง คือ พฤติกรรมต่าง ๆ ในชีวิตของคนดี ที่เก่ง และมีความสุข ทำให้นักพัฒนาทำงานได้ง่าย รวดเร็วและรวบรัดได้มากขึ้นกว่าก่อนที่จะมีทฤษฎีนี้ โดยที่นักพัฒนาดำเนินการเพิ่มสาเหตุสำคัญทางจิตตามทฤษฎีนี้ให้แก่เยาวชน หรือผู้ใหญ่ นอกจากจะได้อผลที่พฤติกรรมเป้าหมายแล้ว ยังเกิดผลกระจายขยายตัวไปยังพฤติกรรมอื่น ๆ ของบุคคลเหล่านั้นอีกด้วย ดังเช่นที่พบในเยาวชนไทยแถบชานเมืองว่าถ้าเยาวชนได้รับนิทานที่กระตุ้นจิต คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แล้ว จิตและพฤติกรรมการใฝ่สำเร็จในการเรียนก็จะเพิ่มขึ้น ในขณะเดียวกันเด็กเหล่านี้ก็จะมีพฤติกรรมอื่น ๆ เพิ่มอีกด้วย เช่น พฤติกรรมพยายามพัฒนาเพื่อน หรือความเป็นกัลยาณมิตร และอื่น ๆ (Bhanthumnavin, 2017a; Vanindananda, 2017)

ส่วนในต่างประเทศ ก็ได้พบว่า โครงการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตและความสามารถควบคุมตนให้พนักงานในองค์กร ให้ผลดีต่อพฤติกรรมตรงต่อเวลาในการเข้างาน และการกลับจากหยุดพักรับประทานอาหาร นอกจากนั้น ยังพบต่อมว่า การพัฒนาจิตด้านควบคุมตนนี้มีผลดีต่อพฤติกรรมอื่น ๆ ของบุคคลเหล่านั้นอีกหลาย ๆ ด้าน เช่น พฤติกรรมการแต่งกายสะอาดขึ้น พฤติกรรมการเป็นกันเองกับเพื่อน ๆ ร่วมงาน ไปจนถึงพฤติกรรม การลด ละ เลิก การสูบบุหรี่ เป็นต้น (Latham & Frayne, 1989) ส่วนในประเทศไทยก็พบว่า การฝึกอบรมข้าราชการพลเรือนที่เข้าใหม่ใช้ 9 กิจกรรม รวม 15 ชั่วโมง สามารถพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนแก่ผู้รับการฝึกได้ โดยเฉพาะในผู้ทำงานธุรการ (Sakmanee, 1989)

ส่วนการป้องกันวิกฤตที่เกิดจากความเสี่ยงในวัยรุ่น เช่น การติดยาเสพติด อาชญากรรม ปัญหาด้านเพศสัมพันธ์ ปัญหาด้านเพื่อนและการเรียน (Biglan, Brennan, Foster, & Holder, 2004) นักวิจัยที่ทำการประมวลผลวิจัยเหล่านี้จำนวนมาก ก็สรุปว่า ได้พบสาเหตุทางจิต และทางด้านสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน

ที่มีผลต่อความเสี่ยงต่าง ๆ ในวัยรุ่น ส่วนการที่วัยรุ่นคนใด หรือประเภทใดจะมีพฤติกรรมเสี่ยงทางด้านใด มักขึ้นอยู่กับเวลา และสถานที่ ที่เอื้ออำนวยหรือช่วยทำให้วัยรุ่นกระทำเป็นสำคัญ

ส่วนการวิจัยทางจิตพฤติกรรมศาสตร์ในประเทศไทยในเวลาต่อมา ก็ให้ข้อสรุปคล้ายคลึงกันว่า มีลักษณะทางจิตที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นสาเหตุสำคัญของพฤติกรรมประเภทต่าง ๆ ข้อสรุปได้มาจากการประมวลผลวิจัยของไทยเป็นช่วง ๆ เช่น งานวิจัยไทยจนถึง พ.ศ. 2550 Bhanthumnavin (2008) ได้งานวิจัยจากทั่วประเทศไทยเป็นจำนวนประมาณ 250 เรื่อง ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตกับพฤติกรรม โดยมีการแบ่งงานวิจัยตามช่วงอายุของผู้ถูกศึกษา ตั้งแต่วัยรุ่นตอนต้น จนถึงผู้ใหญ่ตอนปลาย รวมทั้งมีการแบ่งงานวิจัยตามประเภทของพฤติกรรมที่ศึกษา ผลปรากฏว่ามีจิตลักษณะสำคัญมากกว่า 4 ประการ ที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมของผู้ถูกศึกษา โดยพบว่าลักษณะมุ่งอนาคต – ควบคุมตน เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนกับพฤติกรรมแทบทุกประเภท รองลงมา คือ ลักษณะแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจในตน และในวัยผู้ใหญ่คือเหตุผลเชิงจริยธรรม จึงเรียกลักษณะทางจิต 4 ประการนี้ว่า เป็นกลุ่มจิตพลังจริยธรรม ที่เปรียบเสมือนเครื่องยนต์ของเรือที่เป็นพลังให้เกิดการกระทำจากน้อยไปถึงมาก ในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง เช่น ทิศทางของการทำงานอย่างขยัน และเคารพกฎระเบียบของข้าราชการ หรือไปในทิศทางที่ไม่น่าปรารถนา เช่น พุดคุยหรือแกล้งเพื่อนขณะเรียนในชั้นเรียน ทิศทางที่ดี-ไม่ดี น่าปรารถนา-ไม่น่าปรารถนา ส่วนหนึ่งเกิดจาก ทศนคติ คุณธรรม และหรือค่านิยมของผู้กระทำเปรียบเสมือน “หางเสือ” ของเรือที่ใช้กำหนดทิศทางที่ต้องการจะไป ดังนั้นเรือจะเคลื่อนที่ไปในทิศทางที่ต้องการได้ ต้องมีทั้งเครื่องยนต์และหางเสือเรือ ส่วนพฤติกรรมของมนุษย์ก็ต้องอาศัยจิตลักษณะทั้ง 5 กลุ่มที่ลำต้นของทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม

ก่อนที่จะมีการนำเสนอทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม สังคมไทยมักเน้นที่การพัฒนาทศนคติ คุณธรรมค่านิยม ซึ่งแม้จะเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นต่อการเป็นคนดี แต่ก็ยังไม่เพียงพอที่จะเกิดการกระทำ หรือมีการขับเคลื่อนพฤติกรรมบุคคล ทั้งนี้เพราะยังขาดเครื่องยนต์ หรือพลังขับเคลื่อน ซึ่งต้องมีการพัฒนาเพิ่มเติมด้วย โดยเฉพาะไม่นานมานี้ มีงานวิจัยหลายเรื่องที่ยืนยันว่า ยังมีจิตลักษณะอีกหลายประการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม เช่น พฤติกรรมป้องกันการติ่มแอลกอฮอล์ในนักเรียน (Sangarun, Jinge, & Kasemnet, 2018) พฤติกรรมสื่อสารอย่างเคารพสิทธิในการใช้สื่อออนไลน์ (Tiawilai, Bhanthumnavin, Bhanthumnavin, & Vanindananda, 2018) ที่สำคัญคือ การพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมอุทิศตนในการเรียนมากกว่าทศนคติของนักศึกษา (Boualar, 2019) ส่วนความเชื่ออำนาจในตนด้านการทำวิจัยเป็นตัวทำนายที่สำคัญต่อการมีผลผลิตด้านการวิจัยของอาจารย์ไทย (Bhanthumnavin, 20105) ดังนั้น การที่จะให้คนทำความดีละเว้นชั่ว ให้มากและสม่ำเสมอ จะต้องพัฒนาจิตพลังจริยธรรมอีก 4 ด้านดังกล่าวด้วย นอกเหนือจากการพัฒนาคุณธรรม ค่านิยม และทศนคติ

เมื่อมีคำถามว่า คนเราจะเป็นคนดี เก่ง และมีสุข จะต้องได้รับการส่งเสริมอะไรบ้าง มีคำตอบใหม่ ซึ่งก็คือ นวัตกรรมการความรู้เพื่อการพัฒนาบุคคล ว่าจะต้องพัฒนาจิตให้มีครบ 5 ด้าน ที่กล่าวมานี้ โดยการพัฒนาด้านที่ยังขาดอยู่หรือมีในปริมาณน้อยในบุคคลแต่ละคน

ส่วนจิตลักษณะอีก 3 ประการ ที่อยู่ที่รากของทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมนั้น ก็เป็นสิ่งที่จะต้องทำรากฐานให้มั่นคงและเติบโตตามอายุของบุคคล โดยอาจถือว่าสติปัญญา สุขภาพจิต และสังคมด้านการรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจ

เรา ถือได้ว่าเป็นความฉลาดด้านสติปัญญา และด้านอารมณ์และสังคมของบุคคลซึ่งเกิดจากการถูกอบรมเลี้ยงดู (โดยเฉพาะแบบรักสนับสนุนที่ให้ความสนใจ เอาใจใส่ และแบบใช้เหตุผลมากกว่าใช้อารมณ์ ของผู้เกี่ยวข้องกับเด็ก) และพื้นฐานด้านกรรมพันธุ์ เช่น ความอดทนทางกาย และใจ ไม่เครียดง่าย

นักพัฒนามีคำถามที่ต้องการคำตอบ ก่อนการเริ่มดำเนินการพัฒนา คำถามแรก คือ จะต้องพัฒนาอะไร จึงจะเกิดผลตามต้องการ คำถามที่สอง คือ วิธีการพัฒนาสิ่งนั้นทำอย่างไรจึงจะมีผลดีและคุ้มค่า

ในบทความนี้ได้คำตอบต่อคำถามแรกเกี่ยวกับ “อะไร” ที่นักพัฒนาจะต้องจัดการพัฒนา จึงจะเกิดความมั่นคง และมั่นคงของบุคคลและสังคมไทย โดยการนำข้อสรุปจากงานวิจัย 20 ปีแรก มาตอบว่าต้องพัฒนาจิตพลังจริยธรรม 4 ด้าน เพิ่มอีกด้วย ไม่เพียงแต่พัฒนาคุณธรรม ค่านิยม และทัศนคติของบุคคลเท่านั้น ท่านผู้อ่านบางท่านอาจจะเริ่มคิดว่า คำตอบของผู้เขียนน่าเชื่อถือ น่าทำตามเพียงใด ใคร ๆ ก็ตอบได้และตอบไปต่าง ๆ กัน จะเชื่อคำตอบของใครดี จึงขอแนะนำว่า ถ้าผู้ใดใช้คำตอบจากผลวิจัย ก็ขอให้ผู้ฟังตามกลับไปดูว่า งานวิจัยเหล่านั้นมีลักษณะที่เข้ามาตรฐานมากพอที่จะให้คำตอบที่น่าเชื่อถือได้มากเพียงใด มาตรฐานงานวิจัย 3 ประการที่สำคัญและควรมีครบถ้วนคือ (1) งานวิจัยเรื่องหนึ่ง ๆ มีกลุ่มตัวอย่างขนาด (จำนวนตัวอย่าง) เหมาะสมหรือไม่กับจำนวนตัวแปรทั้งหมดที่ใช้ โดยควรมีจำนวนตัวอย่างเป็น 20 เท่า ของจำนวนตัวแปรทั้งหมด งานวิจัยที่เก็บผลจากตัวอย่างจำนวนน้อย เช่น ต่ำกว่า 50 ราย จะพบว่าผลวิจัยขาดความเที่ยง คือ แปรปรวนมาก บางครั้งพบความสัมพันธ์มากเกินไปเกินจริง แต่ทำอีกอาจพบความสัมพันธ์ที่น้อยอย่างกลับกันได้ (2) เครื่องมือที่ใช้วัดตัวแปรต่าง ๆ ในงานวิจัยนั้นมีมาตรฐานสูงเพียงใด ดูได้จากค่าความเที่ยง (reliability) และความตรง (validity) ของคะแนนจากเครื่องมือวัดนั้น ๆ และ (3) การใช้สถิติวิเคราะห์ประเภท Parametric (ที่ให้ค่า r , ค่า t , ค่า F ฯลฯ) จะให้ผลวิจัยที่น่าเชื่อถือกว่าการใช้สถิติวิเคราะห์ประเภท nonparametric (ที่ให้ค่าไคสแควร์ และอื่น ๆ) เพราะสถิติวิเคราะห์ประเภทแรกมีการนำลักษณะข้อมูลของตัวแปรตามทีละหลายลักษณะมาใช้พร้อมกันในการเปรียบเทียบ ทำให้มีพลังทางสถิติสูง (Leedy & Ormrod, 2015)

ดังนั้นจึงอาจพบว่า งานวิจัยความเกี่ยวข้องระหว่างจิตลักษณะ กับพฤติกรรมของผู้ถูกศึกษาอาจให้ผลที่เป็นค่าทางสถิติที่แตกต่างกันได้ ด้วยเหตุผลที่งานวิจัยบางเรื่องขาดมาตรฐานหนึ่งหรือหลายประการใน 3 ข้อที่กล่าวมานี้ ทำให้ไม่พบผลที่สอดคล้องกับงานวิจัยที่มีมาตรฐาน 3 ข้อนี้สูงกว่า

นวัตกรรมการพัฒนาจิตพลังจริยธรรมที่จะกล่าวต่อไปนี้ จึงมีพื้นฐานอย่างมั่นคงจากงานวิจัยแบบศึกษาความสัมพันธ์หรือเปรียบเทียบเป็นจำนวนมาก ผลวิจัยเหล่านี้มีการสรุปเป็นทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม และมีการยืนยันความเป็นสาเหตุกับผลจากผลงานวิจัยเชิงทดลองด้วย (Bhanthumnavin, 2016) ดังกล่าวไปแล้ว การใช้งานวิจัยนำงานพัฒนา และโครงการพัฒนาที่มีทฤษฎีรองรับ จึงเป็นแนวทางใหม่ของนักพัฒนา

จากงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในต่างประเทศที่สำเร็จมากถึงสำเร็จน้อย (หรือล้มเหลว) สรุปได้ว่ามีความแตกต่างกัน 9 ประการ (Nation, Crusto, Wandersman, & Kumpfer, 2003) ประการที่สำคัญควรมากกล่าวในที่นี้คือ โครงการพัฒนาที่มีทฤษฎีรองรับมักประสบผลสำเร็จและเป็นโครงการที่ยั่งยืนกว่าโครงการที่ไม่มีทฤษฎีรองรับ ซึ่งหมายถึงการมีพื้นฐานความรู้ว่าอะไรคือสาเหตุของผลที่เป็นที่ต้องการของโครงการ โดยความรู้เรื่องสาเหตุกับผลต้องมาจากผลงานวิจัยที่ยืนยันผล

ตรงกันหลายเรื่องมาก่อนแล้ว เมื่อนักพัฒนานำทฤษฎีมาเป็นหลักโดยการสร้างหรือเพิ่มสาเหตุสำคัญตามนั้น ก็มักจะเกิดผลดังที่ทฤษฎีระบุไว้ ส่วนลักษณะที่สองของโครงการพัฒนาที่มักประสบความสำเร็จมาก คือ การมีบุคลากรที่ปฏิบัติงาน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญชำนาญและได้รับการฝึกอบรมเป็นระยะอย่างเต็มที่ และได้รับการสนับสนุนส่งเสริมจากหัวหน้างานด้วย ตัวอย่างที่ชัดเจนมีในโครงการ Head Start ที่ฝึกอบรมพัฒนาเด็กอายุ 3 ถึง 5 ขวบก่อนเริ่มเข้าโรงเรียนมีครูที่มีมาตรฐานสูงและได้รับการฝึกอบรมอยู่เป็นระยะ ๆ (Bhanthumnavin, 2010)

ส่วนเนื้อหาและวิธีการพัฒนา ตลอดจนปริมาณการพัฒนาที่ให้อีกมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของโครงการพัฒนาใหม่ ๆ ดังจะกล่าวต่อไป

ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรมในวงวิชาการไทย นับได้ว่าเป็นนวัตกรรมการทางวิชาการที่สำคัญ ได้มีการสร้างชุดฝึกอบรมพัฒนาจิตตามทฤษฎีนี้หลายครั้ง ตั้งแต่ พ.ศ. 2529 – 2537 ซึ่งเป็นชุดพัฒนาจิตพลังจริยธรรมแก่ข้าราชการเข้าใหม่ (Bhanthumnavin, Meekhun, Prasertsom, Prapatpong, Na Nongkhai, Poonlarp, & Billamas, 1988) โดยสำนักงาน ก.พ. มีชุดพัฒนาจิตและพฤติกรรมมารดาในการดูแลทันตอนามัยแก่บุตร (Asawakun, 2010) ชุดพัฒนาครูอาจารย์ (Bhanthumnavin & Mekanong, 2009; Meekun & Thiammek, 2002) ตลอดจนชุดพัฒนาเฉพาะกิจแก่นักเรียนและนิสิตนักศึกษาอีกจำนวนมาก ซึ่งเป็นนวัตกรรมการพัฒนาจิตและพฤติกรรมในแนวทางนี้ โดยทั้งหมดมีการทำการวิจัยเชิงทดลองประเมินผลการใช้ชุดฝึกอบรมพัฒนาประกอบด้วย (Bhanthumnavin, 2016) ในบทความนี้จะเน้นการใช้นวัตกรรมการพัฒนาจิตพลังจริยธรรมในเด็กโตและวัยรุ่นที่สร้างและประเมินผลในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา ที่จะมีการใช้การดำเนินการในสถานศึกษาได้อย่างสะดวก

การใช้นวัตกรรมการพัฒนาจิตพลังจริยธรรม

ในการนำเสนอ นวัตกรรมการนิทาน 4 ชุดในแผนงานวิจัย จะได้ให้ข้อมูลใน 5 หัวข้อย่อย ดังต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายของแผนงานนวัตกรรมการนิทาน หลังจากใช้ทฤษฎีต้นไม้อจริยธรรม กำหนดจิตลักษณะสำคัญ 4 ประการ ที่จะพัฒนาแล้ว จากนั้นได้ใช้ทฤษฎีทางจิตเฉพาะด้าน และผลวิจัยที่ก้าวหน้าและทันสมัยเป็นพื้นฐานในการสร้างนิทานแนวใหม่ 4 ชุด ทั้งนี้เพื่อเพิ่มประสิทธิผลในการพัฒนาจิตและพฤติกรรมเยาวชนตามนโยบายระดับต่าง ๆ ให้ได้มากขึ้น โดยมีการดำเนินการทางวิชาการที่มีมาตรฐานสูงในทุกขั้นตอนของการสร้างนวัตกรรมการนิทาน และการนำนิทานไปใช้เพื่อการประเมินผลและการทำการวิจัยเชิงทดลองเต็มรูปแบบ

แนวทางในการพัฒนานิทาน ผู้แต่งนิทาน คือ ครูอาจารย์อาสาสมัครจากโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาชานเมืองกรุงเทพฯ ที่ผ่านการอบรมความรู้ด้านจิตพลังจริยธรรม และวิธีการเขียนนิทาน จากคณะอาจารย์สาขาวรรณศิลป์ สาขาจิตวิทยา-พฤติกรรมศาสตร์ และสาขาศึกษาศาสตร์ ได้นิทานหรือเรื่องสั้น 40 เรื่อง แล้วคัดเลือกมาทดลองใช้เพียง 20 เรื่อง ที่แบ่งได้เป็น 4 ชุด ชุดละ 5 เรื่อง

โครงสร้างเนื้อหาของนิทานแต่ละเรื่อง นิทานแต่ละเรื่องมีลักษณะสำคัญ คือ มีเนื้อหาทักษะพิเศษหรือบริบทที่มีประโยชน์ด้านใดด้านหนึ่ง และสามารถสอดแทรกวิถีคิด และตัวอย่างการกระทำของตัวเอกในเรื่อง เพื่อ

พัฒนาจิตด้านหนึ่งใน 4 ด้าน นิทานแต่ละเรื่องจะมีการเน้นเหตุการณ์ที่ปลูกฝังวิถีคิด วิถีตัดสินใจ และการเลือกกระทำอย่างเหมาะสมไว้ในประเด็นเดียวถึง 3 เหตุการณ์ เพื่อการต่อยอดการพัฒนาจิตด้านนั้นในระดับหนึ่งจะเป็นระดับต่ำ ปานกลาง หรือระดับสูงที่สมบูรณ์มากขึ้นตามความหมายทางวิชาการของจิตด้านนั้น ๆ จากนั้นเลือกนิทานที่พัฒนาจิตเดียวกัน แต่เน้นระดับของจิตด้านต่างกันเป็น 5 ระดับ ระดับละหนึ่งเรื่อง ดังจะยกตัวอย่าง 5 เรื่องที่ใช้พัฒนาจิตลักษณะด้านความเชื่ออำนาจในตน (ภาพ 2)

โครงสร้างการนำเสนอชุดนิทาน 5 เรื่อง จากตัวอย่างนิทานชุดความเชื่ออำนาจในตน ในภาพ 2 มีโครงสร้าง 5 ชั้น ชั้นที่ 1 พัฒนาความเชื่อว่าตนทำได้ โดยใช้เรื่องการเปลี่ยนอาชีพจากการทำถ่านขายโดยการตัดต้นไม้มาทำเป็นการทำอิฐขายแทน เพื่อรักษาต้นไม้และลดโลกร้อน ชั้นที่ 2 พัฒนาความเชื่อว่าความพยายามเป็นสาเหตุสำคัญของผลที่ตนต้องการ โดยตัวเอกในเรื่องนี้ คือ แมวน้ำชื่อโบคาล ต้องการจะอนุรักษ์พันธุ์ปลา เพื่อให้ออกไข่ ผลิตปลาให้พวกแมวน้ำมีกินสม่ำเสมอ เมื่อเรียนรู้หลายครั้งว่าความสำเร็จเกิดจากการที่ต้องพยายามชกจูงห้ามปราม ผู้อื่นและต้องทำซ้ำหลายครั้งอย่างอดทนด้วย ชั้นที่ 3 เป็นเรื่องการ “เปรียบเทียบ 2 รายที่พยายามต่างกัน” โดยทุกคนต้องการชนะในการแข่งขัน แต่ผู้ที่พยายามมาก ย่อมได้ชัยชนะเหนือคู่แข่งที่พยายามน้อย ชั้นที่ 4 “ให้เชื่อว่าพยายามมากได้ผลดีมาก” ในคน ๆ เดียวกัน จะได้ผลตามต้องการมากหรือน้อย อยู่ที่ปริมาณความพยายามกระทำของเขา ไม่ใช่อยู่ที่ความได้เปรียบทางด้านอื่น ๆ ส่วน

เกณฑ์ทางวิชาการ		ชื่อนิทาน	ทักษะพิเศษ
ชั้น 5 ทำนายได้ ควบคุมได้ ครอบคลุมขั้นตอน 8 จุด 1. สาเหตุของการเกิดความเชื่อว่า “ฉันทำได้” มี 3 จุด 2. เสนอตัวอย่างเพื่อให้ตัวเองคิดว่า “ต้องพยายามให้มากจะได้ผลดีมาก 2 จุด” 3. ตัวเอกพบว่า ตนพยายามมาก ตนได้ผลดีมากตามไปด้วย มี 3 จุด	ชั้น 5 	เรื่องที่ 5 เราทำได้ถ้าใจต้องการ *(อรพินธ์ ประหยัดผล)	การเรียนรู้วิธีว่ายน้ำ
ชั้น 4 พยายามมาก ได้ผลดีมาก ตัวเอกในเรื่องได้พยายามมาก แล้วได้ผลมาก จึงพยายามมากขึ้นทุกที และพยายามในหลายด้าน มีรวม 5 จุด มี 2 จุด ที่ตัวเอกพยายามน้อยผลดีเกิดน้อย มี 3 จุด ที่ตัวเอกพยายามมากขึ้นผลดีก็เกิดมากตามไปด้วย	ชั้น 4 	เรื่องที่ 4 มะม่วงทิพย์รส *(วลีรัตน์ วงศ์อารีย์)	วิธีปลูกมะม่วงให้ผลดก ครอบอร่อย
ชั้น 3 เปรียบเทียบ 2 ราย ที่พยายามต่างกัน เปรียบเทียบ 2 ราย ที่พยายามต่างกันจึงได้ผลที่ต่างกัน 1. ผู้พยายามมาก – ได้ผลดีมาก 2. ผู้พยายามน้อย – ได้ผลดีน้อย สรุป คนเราควรพยายามให้มากเพื่อให้ผลที่ต้องการเกิดมาก	ชั้น 3 	เรื่องที่ 3 พลังคำปล้ำคน (นิลบล นันทโสภณ)*	การฝึกฝนเพื่อพูดสุนทรพจน์
ชั้น 2 เชื่อว่า “ความพยายามเป็นสาเหตุสำคัญ ของผลที่ตนต้องการ” สร้างการรับรู้ว่า “ความพยายามทำดี” เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดผลดี มีการนำเสนอ “ความพยายามทำดี” ที่นำไปสู่ผลดี 3 เหตุการณ์ คือ เมื่อผู้ใหญ่สอนตัวเอกในเรื่อง แม่เรียกสอนลูก และเมื่อเจ้าหน้าที่ห้ามคนมาขุดไข่เต่าที่ชายหาด	ชั้น 2 	เรื่องที่ 2 แมวน้ำยอดนักอนุรักษ์ (อรพรรณ จิระธรรมกุล)*	อนุรักษ์พันธุ์ปลา โดยทำอย่างถูกกาลเทศะ และจับกินแต่น้อยอย่างเพียงพอ

เกณฑ์ทางวิชาการ		ชื่อนิทาน	ทักษะพิเศษ
<p>ขั้นที่ 1 “เชื่อว่าทำได้”</p> <p>สาเหตุ 3 ประการ ของการเกิดความเชื่อว่า “ฉันทำได้” เป็นจุดเริ่มต้นการคิดที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเป้าหมายขั้นที่ 1 “เชื่อว่าทำได้”</p> <p>สาเหตุ 3 ประการ ของการเกิดความเชื่อว่า “ฉันทำได้” เป็นจุดเริ่มต้นการคิดที่ทำให้เกิดพฤติกรรมเป้าหมาย</p>	ขั้น 1	<p>เรื่องที่ 1</p> <p>หมู่บ้านกอไม้</p> <p>*(มณีจันทร์ เจริญกุล)</p>	<p>โลกร้อน หยุดตัดต้นไม้ เลิกเผาถ่าน</p> <p>เรียนรู้อาชีพทำอิฐ + อื่น ๆ ขยาย</p>

ภาพประกอบ 2 ลำไม่ไฟแสดง 5 ขั้นตอน เพื่อพัฒนาด้วยนิทานความเชื่ออำนาจในตน (Bhanthumnavin, 2017b) และ * ชื่อของอาจารย์ผู้แต่งนิทาน

ขั้นที่ 5 “พัฒนาความเชื่อว่าทำนายได้ ควบคุมได้” โดยนำเอาความเชื่อย่อย ๆ ในขั้น 1 ถึงขั้น 4 มาใช้ต่อเนื่องกันอย่างตั้งใจ ลงทุนลงแรงอย่างต่อเนื่อง เพราะทำนายหรือคาดไว้ว่า พยายามมากเป็นสาเหตุให้เกิดผลตามต้องการได้มาก เมื่อตนฝันใจลงน้ำ หัดว่ายน้ำ จากที่เคยจมน้ำจนว่ายน้ำเก่ง พยายามต่อไป ก็ได้ชัยชนะในการแข่งขัน ตามที่ตนคาดไว้ได้จริง แล้วยังสามารถช่วยเด็กตกน้ำให้ขึ้นจากน้ำได้ปลอดภัย ทำให้เกิดความภาคภูมิใจ ซึ่งแสดงว่าตนเองทำให้เกิดผลดีเหล่านี้ได้จริง เป็นความคิดหลายขั้นที่สลับซับซ้อนมากซึ่งปรากฏในนิทานเรื่องที่ห้า (ดูภาพประกอบ 2)

วิธีการใช้นิทานพัฒนา นิทาน 20 เรื่อง ที่พัฒนาจิต 4 ด้าน ๆ ละ 5 เรื่องนั้น ได้นำไปทดลองใช้เพื่อประเมินผล โดยมีเป้าหมายจะทราบผลของนิทานแต่ละชุดที่พัฒนาจิตด้านเดียวกัน เมื่อใช้ตามลำดับที่กำหนดไว้ครบ 5 เรื่อง ว่าจะให้ผลต่อจิตและพฤติกรรมเป้าหมาย ต่างจากผู้ที่ไม่ได้รับนิทานชุดนั้นๆ หรือไม่ เพียงไร โดยผู้ที่ไม่ได้รับนิทานจะได้เนื้อหาในวิดีโอทัศนรายการที่ไม่เกี่ยวข้องกับจิตและพฤติกรรมที่กำลังพัฒนาและประเมินผลอยู่นิทานแต่ละเรื่องใช้เวลาฝึกเรื่องละ 45 ถึง 50 นาที โดยแบ่งเป็น 3 ช่วงเวลา คือ 15 นาทีแรก “ครูฝึก” ทำหน้าที่พูดคุยอภิปรายกับนักเรียนจำนวนกลุ่มละ 20-25 คน เป็นการนำเข้าสู่เรื่องแล้วเสนอนิทานบนจอวิดีโอความยาวประมาณ 15 นาที หลังจากนั้น “ครูฝึก” จะกล่าวสรุปเชื่อมโยงประเด็นที่กำลังพัฒนาเข้าสู่ชีวิตประจำวันของนักเรียน

นักเรียนที่รับการพัฒนาจิตในรูปแบบการวิจัยเชิงทดลองประเมินผล นักเรียนในกลุ่มที่ได้รับนิทานกับกลุ่มควบคุม (ที่ไม่ได้รับนิทาน) มาจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 บางกลุ่มมาจากชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีการกำหนดการเข้ากลุ่มแบบสุ่ม มีจำนวนรวม 800 คน จาก 4 โรงเรียน ทุกโรงเรียนดำเนินการเหมือนกันทุกประการ มีนักเรียนโดยรวมที่ได้รับนิทานแต่ละชุด ประมาณ 200 คน เปรียบเทียบกับผู้ที่ไม่ได้รับนิทานชุดนั้น ๆ อีกประมาณ 200 คน

การประเมินและผลวิจัย เมื่อฝึกเสร็จแล้วโดยใช้เวลา 2 วันครั้งรวม 10 ชั่วโมง มีการวัดลักษณะทั่วไปของนักเรียนก่อนฝึก หลังฝึก แล้ววัดจิตเป้าหมายและจิตอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วเว้นช่วงไป 2-3 เดือน ติดตามผลโดยวัดจิตและวัดพฤติกรรมบางประการ ที่คาดว่าจะเกี่ยวข้องกับการมีจิตดังกล่าว รายละเอียด วิธดำเนินการทดลองและประเมินผลการใช้นิทาน 4 ชุดนี้ พร้อมทั้งผลที่พบอยู่ในรายงานการวิจัย 4 เรื่อง (Bhanthumnavin, 2017; Leowarin, 2017; Meekun, 2017; Vanindananda, 2017) ผลวิจัยขอยกตัวอย่างจากการทดลองใช้นิทาน 5 เรื่อง ชุดความเชื่ออำนาจในตน (Bhanthumnavin, 2017) ปรากฏว่า การฝึกด้วยนิทานชุดนี้ได้ผลที่จิต

(ความเชื่ออำนาจในตนเองเฉพาะกิจ) ทั้งที่วัดทันทีและติดตามผล ในนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และในนักเรียนเพศชาย มากกว่าในนักเรียนประเภทตรงข้าม ส่วนผลการได้รับนิทานชุดนี้ต่อพฤติกรรมกายภาพพัฒนาเพื่อนที่วัดเว้นช่วงไป 2-3 เดือนหลังการฝึก พบผลในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 และในนักเรียนที่ครอบครัวมีฐานะค่อนข้างสูง สรุปผลว่านิทานชุดนี้และอีก 3 ชุด มีผลตามคาดหมายในปริมาณต่าง ๆ ต่อนักเรียนต่างประเภท (Leowarin, 2017; Vanindananda, 2017) เช่น ชุดเหตุผลเชิงจริยธรรม ใช้ได้ผลดีในนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 แต่ไม่พบผลเช่นนี้ในนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 และยังไม่พบผลต่อจิต พฤติกรรมภาวะเบี่ยงเบนและทัศนคติที่เกี่ยวข้องด้วย (Meekun, 2017)

ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ นิทานพัฒนาจิตพลังจริยธรรม 4 ชุด รวม 20 เรื่องนี้ มีลักษณะเป็นนวัตกรรมหรือสิ่งใหม่ที่ไม่เคยมีมาก่อนในประเทศไทย และแม้ในต่างประเทศ ได้ประดิษฐ์ขึ้นโดยครูในโรงเรียนภายใต้การแนะนำปรับปรุงโดยบูรณาการจากคำแนะนำของนักวิชาการอาวุโสจากสาขาที่เกี่ยวข้อง พบผลการพัฒนาที่น่าสนใจ และน่าเชื่อถือได้มาก ข้อเสนอแนวทางการวิจัยต่อไปคือ ฝ่ายนักวิจัยอื่น ๆ และนักพัฒนา อาจจะทำวิจัยเพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการนำนิทานไปใช้ในลักษณะต่าง ๆ เช่น ใช้แบบผสมผสานกันมากกว่า 1 ชุด หรือใช้เฉพาะกิจ เช่น พัฒนาจิตและพฤติกรรมซับซ้อนที่จัดการยานยนต์อย่างปลอดภัยและเอื้ออาทร หรือนำไปใช้กับเยาวชนประเภทพิเศษเพื่อการเสริมสร้าง ป้องกัน หรือ แก้ไขจิตและพฤติกรรมต่าง ๆ

งานสร้างและประเมินผลนิทาน 20 เรื่องนี้ เป็นเพียงจุดเริ่มต้นของการใช้วิชาการทางจิตพฤติกรรมศาสตร์ เพื่อสร้างชุดฝึกอบรมพัฒนาในแนวทางใหม่ ที่อาจเรียกว่า “นวัตกรรมทางสังคม” ซึ่งมีความสำคัญในสังคมไทย ดังนั้นรัฐและองค์กรอิสระต่าง ๆ ควรมีนโยบายเร่งด่วนที่ชัดเจนในการที่จะส่งเสริมโครงการทางด้านนี้ให้มากยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่า การใช้ผลการวิจัยและทฤษฎีมาเป็นพื้นฐานในการสร้างนวัตกรรมทางสังคม ดังเช่นนิทานเหล่านี้ เป็นเครื่องประกันผลสำเร็จของโครงการพัฒนาอย่างเห็นได้ชัด เพราะมีข้อมูลยืนยันเป็นลำดับมาตามที่กล่าวไว้ในบทความนี้

เอกสารอ้างอิง

- Asawakun, W. (2010). *Kān fuk 'oprom chit laksana læ thaksa kae mānda thī song phon tō phruttkamkān dūlāe thanta sukhaphap but koṇ wai rian* [Training on psychological traits and skills to mother that a dental health of pre-school child] (Research report). Bangkok, Thailand: Research fund and Thai behavior System development, Office of the National Research Commission.
- Barr, A., & Gibbs, C. R. (2017). Breaking the cycle? Intergenerational effects of an anti-poverty program in early childhood. *Technical Report*, University of California Davis, Center for Poverty Research.

- Bhanthumnavin, Duangduen. (1995). *Thritsadi tonmai cḥariyatham: Kānwicḥai læ phatthanā bukkhon* [Psychological theory of moral and work behaviors: Research and applications]. Bangkok: National Institute of Development Administration.
- Bhanthumnavin, Duangduen. (2016). Thritsadi tonmai cḥariyatham nai thotsawat thī sī (2006-2016) [The moral tree theory in the fourth decade (2006-2016)]. In B. Sorod (Ed.), *Sī thotsawat tai rom thritsadi tonmai cḥariyatham* [The four decades of moral tree theory] (pp. 80-99). Bangkok: Duen Tula.
- Bhanthumnavin, Duangduen. (2017a). *Khūmū khrū fuk kānchai nawattakam nithān: Khwām chūā ‘amnā̄ nai ton* [Teacher’s guidebook of academic innovative tales: Internal locus of control]. Bangkok: National Research Council of Thailand.
- Bhanthumnavin, Duangduen. (2017b). *‘Itthiphon khōng kānchai nawattakam nithān phatthanā cḥit dān khwām chūā ‘amnā̄ nai ton thī mī phon tō̄ cḥit laksana læ phruttkam khōng nakriān wairun tō̄ ton* [Effects of academic innovative tales using in terms of Internal locus of control on moral characteristics and moral behaviors of early adolescents] (Research report). Bangkok: National Research Council of Thailand.
- Bhanthumnavin, Duangduen., Meekhun, K., Prasertsom, R., Prapatpong, S., Na Nongkhai, S., Poonlarp, S., & Billamas, J. (1988). *Chut fuk ‘oprom kān sōmsāng khunnalaksana khōng khā̄rā̄chakān phonlarūān* [Training package for development of attitudes, values, and ethics in work of bureaucratic]. Nonthaburi: Office of the Civil Service Commission, Civil Service Training Institute.
- Bhanthumnavin, Duchduen. (2008). *Kān sangkhrō ngānwicḥai kiēokap khunnatham cḥariyatham nai prathet̄ Thai læ tāngprathet̄* [Synthesis of research on moral and ethics in Thailand and foreign country]. Bangkok: Moral Promotion Center.
- Bhanthumnavin, Duchduen. (2010). *Thritsadi læ phonlakā rawi cḥai thāng cḥit phruttkam sāt phūā kānwicḥai læ phatthanā bukkhon læ sangkhom* [Evidence-based theory and findings in psychobehavioral science for research and development of individual and society] (pp. 224-241). Bangkok: National Institute of Development Administration.
- Bhanthumnavin, Duchduen. (2015). *Patchai chōng hēt thī kiēokhōng kap khwām phrōm læ sakkayaphāp khōng kān pen nakwicḥai khōng bukkhon laī praphet̄: Radap naksuksā parinyā trī* [Antecedents of readiness and potential to become researches in different types of individuals: University students] (Research report). Research program Multi-

causal factor of readiness and potential to become researcher in university students and Thai scholars. National Institute of Development Administration, School of Social and Environmental Development.

- Bhanthumnavin, Duchduen., & Makaanong, A. (2009). *Kān fuk ‘oprom čhit laksana læ thaksa bæp buānākān thī mī phon tō phruttkamkān phatthana nākriān khōng khru khānittasāt nai radap matthayommasuksā tōn ton* [Psychological and skill training affecting student-developing behaviors of secondary school mathematics teachers] (Research report). Bangkok: National Research Council of Thailand.
- Biglan, A., Brennan, P. A., Foster, S. L., & Holder, H. D. (2004). *Helping adolescents at risk: Prevention of multiple problem behaviors*. New York: The Guildford Press.
- Boelman, V., Kwan, A., Lauritzen, J. R. K., Millard, j., & Schon R. (2014). *Growing social innovation: a guide for policy makers*. A deliverable of the project: “The theoretical, empirical and policy foundations for building social innovation in Europe” (TEPSIE), European Commission – 7th Framework Programme, Brussels: European Commission, DG Research.
- Boualar, K. (2019). Naksuksā radap parinyā trī thī pen run ræk khōng khroṅkhrūā kap naksuksā radap parinyā trī thī mai chai run ræk khōng khroṅkhrūā: Priāpthiāp phruttkam ‘uthit ton hai kap kān riān [First and other generation university students: A comparison of dedication-study behavior]. *Journal of Behavioral Science*, 25(1), 100-122.
- Costa, P. T., & McCrae, R. (1988). Personality in adulthood: A six-year longitudinal study of self-reports and spouse ratings on the NEO personality inventory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(5), 853-863.
- Dusadeeporn, A., & T-Nate, P. (2014). *Khroṅkān kānsuksā rūāng kān sangkhro phonngā nawichai thī suksā khwāmsamphan rawāng čhit laksana dān hēphon chōēng čhāriyatham læ laksana mung ‘anākhōt khūāpkhum ton kap phruttkam prachāthipatai duāi kān wikhrō ‘aphi mān* [Study project about research synthesis of relationships among moral reasoning, future orientation and self control, and democratic behavior by meta-analysis method] (Research report). Bangkok: National Research Council of Thailand.
- Hines, J. M. (2017). An overview of HeadStart program studies. *Journal of Instructional Pedagogies*, 18(1), 1-30.
- Judge, T. A., Erez, A., Bono, J. E., & Thoresen, C. J. (2013). The core self-evaluations scale (CSES): Development of a measure. *Personality Psychology*, 56, 303–331.

- Latham, G., & Frayne, C. (1989). Self-management training for increasing job attendance: A follow-up and a replication. *Journal of Applied Psychology*, 74, 411-416.
- Leedy, P. D., & Ormrod, J. E. (2015). *Practical research planning and design*. Eleventh Edition Global Edition. New York: Pearson.
- Leowarin, U. (2017). *‘Itthiphon khoṅg kānchai nawattakam nithān phatthanā laksana mung ‘anākhōt khuāpkhum ton thī mī phon tō̄ chit laksana læ phruttkam khoṅg nakriān wairun tō̄n ton* [Effects of academic innovative tales using in terms of future orientation and self control on moral characteristics and moral behaviors of early adolescents] (Research report). Bangkok: National Research Council of Thailand.
- Luthans, F., Avolio, B. J., & Norman, S. M. (2007). Positive psychological capital: Measurement and relationship with performance and satisfaction. *Personnel Psychology*, 60, 541-572.
- Meekhun, K. (2017). *‘Itthiphon khoṅg kānchai nawattakam nithān phatthanā chit dan hē̄tphon choēng chāriyatham thī mī phon tō̄ chit laksana læ phruttkam khoṅg nakriān wairun tō̄n ton* [Effects of academic innovative tales using in terms of moral reasoning on moral characteristics and moral behaviors of early adolescents] (Research report) Bangkok: National Research Council of Thailand.
- Meekhun, K., & Thiammek, N. (2002). *Phon khoṅg kān fuk chai hē̄tphon choēng chāriyatham thī mī tō̄ chit laksana læ phruttkam chāriyatham khoṅg khrū* [Effects of moral reasoning training on moral characteristics and moral behaviors of teachers] (Research report). Bangkok: National Research Council of Thailand.
- Morris, P. A., Connors, M., Friedman-Krauss, A., McCoy, D. C., Weiland, C., & Feller, A. (2018). New findings on impact variation from the HeadStart impact study: Informing the scale-up of early childhood programs. *AERA Open Sage Journal*, 4(2), 1-16.
- Nation, M., Crusto, C., Wandersman, A., & Kumpfer, K. L. (2003). What works in prevention: Principles of effective prevention programs. *American Psychologist*, 58(6/7), 449-456.
- OECD. (2012). *Innovation for development: A discussion of the issues and an overview of work of the OECD directorate for science, technology and industry*. Available at: <https://www.oecd.org/innovation/inno/50586251.pdf>
- Sakmanee, B. (1989). *Kān sœ̄msāng chit laksana phūa phatthanā phruttkam kānthamngān rā̄tchakān* [The mental enhancement of characteristics for developing the work behavior in government] (doctoral dissertation). Bangkok: Srinakharinwirot University, Graduate School.

- Sangarun, W., Jinngē, P., & Kasemnet, L. (2018). Khrōngsāng khwāmsamphan choēng sāhēt thī song phon tō phruttikam pōngkan kān dūm khruāngdūm 'ānkoḥō khōng wairun tōn ton nai chāngwat ra yōng [Causal the structure of relationships causal in preventing alcohol consumption among teenagers in Rayong province]. *Journal of Behavioral Science*, 24(2), 19-34.
- Sassower, R. (2017). Causality and correlation. *The Wiley Blackwell Encyclopedia of Social Theory*. Available at: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/9781118430873.est0585>
- Steel, D. (2003). Social mechanisms and causal inference. *Philosophy of the Social Science*, 34(1), 55-78.
- Taylor, S. P. (2017). What is innovation? A study of the definitions, academic models and applicability of innovation to an example of social housing in England. *Open Journal of Social Sciences*, 5, 128-146.
- Tiawilai, Y., Bhanthumnavin, D., Bhanthumnavin, D., & Vanindananda, N. (2018). Patchai choēng hēt thāng chit læ sangkhom thī kiēokhōng kap phruttikam kānsūsān yāng khaorop sitthi phān sū sangkhom 'ōnlai khōng naksuksā radap parinya trī [The psycho-social factors correlates of moral communications behavior focusing on social media of undergraduate students]. *Journal of Behavioral Science*, 24(2), 21-42.
- Vanindananda, N. (2017). *Itthiphon khōng kānchai nawattakam nithān phatthanā chit dān rāng chūngchai fai samrit thī mī phon tō chit laksana læ phruttikam khōng nakriān wairun tōn ton* [Effects of academic innovative tales using in terms of need for achievement on moral characteristics and moral behaviors of early adolescents] (Research report). Bangkok: National Research Council of Thailand.
- Zigler, E., Taussig, C., & Black, C. (1992). Early childhood intervention. A promising preventative for juvenile delinquency. *The American Psychologist*, 47(8), 997-1006.